

ODD FELLOW

LOGE NR. 15 KONGSHAUG

5.11.26 - 5.11.96

UTDRAG AV LOGENS HISTORIE
FREMFOØRT VED MARKERING AV
70 ÅRS VIRKE I FESTLOGE
LØRDAG 26.10.96

Utarbeidet av:
EksDDSS Rolf Ellingsen

Det var en gang en lærer i Sandefjord som het Haakon Jenssen Fuhrmyr som hadde hørt om Odd Fellow Ordenen. Han ble så interessert at han våren 1920 søkte om opptagelse i Loge nr.1 Norvegia i Oslo, og ble opptatt 20.januar 1921. Andre fulgte br.Fuhrmyrs eksempel, og dette førte igjen til dannelsen av Sandefjord Broderforening, 27.januar 1923. Dette er bakgrunnen for at vi regner Loge Norvegia som vår moderloge.

Vi må ha i tankene at det norske samfunn var ganske annerledes på den tiden enn det er idag, ikke minst økonomisk og sosialt. Derfor var medlemmene av Broderforeningen fra første stund innstilt på å yte sosial hjelp, til tross for en slunken foreningskasse. Som eksempel kan nevnes at 20% av kontingenten ble avsatt til noe man den gang kalte «småbarns pleie». Det må nevnes at kontingenten var kr.3 pr.måned. Det er noe som heter å yte etter evne. Uttrykket kan man vel med rette bruke her. Loge Kongshaug har i alle år båret denne givergledens arv videre.

Etter tre års ivrig arbeid var Broderforeningen moden til å danne loge. Ordenslokaler ble innviet i Hotel Kong Carl, og Loge nr.15 Kongshaug ble instituert som den første i Vestfold under den kjente Stor Sire Sam Johnson, den 5.november 1926.

Valget av navnet Kongshaug falt ganske naturlig. Kongshaug har sin referanse til gården Gogstad i tidligere Sandar kommune, hvor det lå en høvdinggrav i skip fra vikingtiden, ca.år 900. Haugen ble på folkemunne gjerne kalt Kongshaugen. Den ble utgravet i 1880, og i skipet lå begravet høvdingen eller småkongen Olav Geirstadalv. Denne begivenhet er da også brukt som tema i avdøde br.Halvdan Feens fine logesang, med melodi av br.Erling Bøe. Når vi synger «Kongshaug, Olavs hvilested» på våre møter er det både med stolthet og forståelse for den historiske linje tilbake til våre forfedre.

Å avholde logemøter i Hotel Kong Carl var selvfølgelig ingen varig løsning, så spørsmålet om egen ordensbygning ble tidlig brakt på bane. Den 9.februar 1931 ble det dannet et aksjeselskap som gikk til innkjøp av Dronningensgate 9, hvor bl.a. avisen Vestfold hadde hatt sitt tilhold. Lokalene ble så ombygd til Logens formål, og dette fikk en av byens fruer til å utbryte: «Nå er det sannelig kommet en rar sekt til byen, for nå murer de igjen vinduene.»

Men logesal ble det, og den ble innviet med pomp og prakt den 12.september 1931. Denne spesielle aften ble Kongshaugsangen presentert og sunget for første gang, med musikk av br.organist Erling Bøe.

Som alle vet var 30-årene preget av arbeidsledighet og kummerlige forhold for mange. «De harde 30-åra», som de ofte kalles. Når man studerer Loge Kongshaugs historie, vil man se at logen i sitt utadvendte arbeid hadde et ekstra blikk for vanskeligstilte barn. Forøvrig en innstilling helt i tråd med vår Ordens beste tradisjoner. Allerede i 1935 drøftet man opprettelsen av en sommerleir for barn, og disse leirsamlingene holdt seg i mange år. Og i denne ånd ebbet 30-tallet ut i rikt arbeid for Loge og Orden, men også med mørke skyer over den internasjonale politiske himmel.

Det siste vårmøtet i 1940 ble avholdt 1.april, og avspeiler noe av det som også skulle komme til å ramme vårt eget land. Logen besluttet på dette møtet å sende et bidrag til det vi kalte «Finnlandshjelpen». Lite ante brødrene at krigens mørke krefter skulle komme til Norge bare åtte dager senere!

De nye makthaverne hadde ingen sans for Odd Fellow-ordenen, og hva den sto for, og beordret all virksomhet innstilt. I protokollen for 7.oktober står det lakonisk: «Enstemmig vedtak om logens oppløsning og avvikling». Av denne protokoll fremgår det også at stemningen var preget av den alvorlige situasjonen. Mange sjøfarende brødre var i alliert krigstjeneste utenfor Norge, og deres skjebne var svært uviss. Da logens organist, br.Heradstveit, avsluttet med å spille Finlandia av Sibelius, gjorde det et mektig inntrykk på alle brødrene.

Nå ble alt utstyr og all rekvisita fjernet og gjemt bort, mens tyskerne forlangte logens bøker utlevert. Teppet var gått ned for det vi i ettertid har valgt å kalle en lang og vond drøm.

Men brødrene hadde slett ikke tenkt å nedlegge det broderskap de så møysommelig hadde bygget opp. De forsto umiddelbart hvor viktig det var å holde sammen også i vonde dager, for å holde ilden vedlike. Det var selvfølgelig mange måter å gjøre dette på, og i protokollen for det første møtet etter krigen, den 15. oktober 1945, kan man lese hvordan brødrene i Kongshaug hadde løst dette problem. Sitat: Etter at br.OM Egil Evensen hadde minnet de brødre av logen som var gått bort under krigen ønsket han 45 brødre velkommen etter den lange og påtvungne pause i logearbeidet. Allerede høsten 1940 ble Bridgeklubben Hvalen startet med omkring 40 medlemmer. Det var faste møter to ganger i måneden, foruten spesielle sammenkomster hvor alle logens brødre ble invitert. Bridgeklubben Hvalen har derved holdt de fleste Odd Fellow-brødre samlet, og lettet arbeidet med den nye start. Sitat slutt.

Samholdet og offerviljen var enestående fordi Odd Fellow-tanken var den dominerende, og hvert møte i denne klubb begynte med at man stående og i taushet hyllet Logen og Ordenen. Slik kom man styrket ut av mørket.

Så var det gode arbeid i gang igjen. I 1948 ble det opprettet en feriekoloni for gutter på Langeby, og samme år kom spørsmålet opp om støtte til barna på Døvehjemmet i Andebu

Brødre ble invitert, som skulle danne stammen for nye loger i Larvik og Tønsberg. Dermed gikk Kongshaug inn i den rolle som br. Halvdan Feen kalte «vennekretsens hovedrot» i vår kjære logesang.

I 1949 begynte de faste julebesøkene på Sukke Døvehjem, noe som skulle lede til et utstrakt samarbeid med denne institusjon. I 1956 legges grunnstenen for Odd Fellow-huset Solstua. Kongshaug hadde en finger med i både initiativ og gjennomføring av dette store prosjekt. Etter dette ble barna på Sukke på mange måter vårt hovedansvar, og våre Sukkekomiteer kan ikke høyt nok berømmes for sin fremragende innsats. Ingen av oss som var tilstede glemmer vel de tindrende glade barneansiktene da det nye utendørs svømmebassenget ble innviet, bygget av våre egne brødre.

Slik kunne det nevnes mange eksempler på hvordan Odd Fellow-brødrene i vår loge har vært med på å gjøre livet rikere for mange mennesker. Ikke minst barn, som har fått mindre bagasje på sin livsreise, men likevel tunge byrder å bære. Kongshaug-brødrenes giverglede og sosiale ansvar er noe vi kan være stolte av !

Og logen vokste - og delte seg. En ny broderforening så dagens lys, kamskje ikke helt uten friksjoner. Man hadde ikke dengang den erfaring med de riktige prosedyrer som man har idag. Men foreningen vokste og Loge nr.48 Færder ble instituert i 1956.

Nå begynte man for alvor å tenke på et større og mer hensiktsmessig ordensbygg. Byggekomite ble utnevnt med medlemmer som hadde det nødvendige pågangsmot, økonomisk innsikt, dristighet og fremsynthet. Vi står i stor takknemlighetsgjeld til disse brødre, ingen nevnt og ingen glemt, som skaffet oss vårt prektige ordensbygg !

Og man gikk grundig til verks. Byggekomiteen holdt 34 protokollerte møter og alle vedtak ble behandlet i logen. Byggets arkitekt br. Kaare Suphammer, kom tidlig inn i bildet. Han hadde fra tidligere rik erfaring med ordensbygg.

Under planleggingen av vårt nye ordenshus kom dannelsen av Leir nr.8 Vestfold. Den kommende leir måtte ha et fast tilholdssted og en logesal som var utstyrt til også å betjene leirens behov. Dermed måtte tegningene forandres. Blant annet måtte taket høynes for å gi plass til stjernehimlen. Men det å konstruere og bygge en stjernehimlen er ikke noe hvem som helst kan gi seg i kast med, særlig var belysningsproblemet vanskelig. Men når nøden er størst, er hjelpen nærmest. Våre venner i Loge nr.69 Lennart Torstenson hørte om våre problemer, og der hadde de nettopp den bror som kunne løse knuten for oss, nemlig bygningsingeniør Carl Elis Olsson. Han laget tegninger og opplegg for belysningen etter mønster av stjernehimlen i ordensbygningen i Gøteborg.

Arkitekt Suphammer, som også hadde betydelige astronomiske kunnskaper, utarbeidet så selve stjernehimmelen slik den fortonet seg ved innvielsen av logesalen den 4.februar 1961. Vi kan vel tenke oss den glede og høytid brødrene følte da alles blikk rettet seg mot de vakre stjernebildene i takets hvelving. Ja, det var feststemning hos de 187 brødre fra inn- og utland den dagen, men aller mest hos de brødre som hadde gått foran og gjennom år hadde arbeidet frem dette prektige bygg, til varig glede for kommende Odd Fellow brødre!

Og denne sal har allerede rukket å bli ærverdig og minnerik, for brødre og søstre, i loger, Rebekkaloger, Leir og Rebekkaloger. Blant våre eldre brødre gjennom årene var det mange som mintes den 26.mai 1964. Det var en sjelden høytidsdag med besøk av representanter for 34 utenlandske loger: 25 tyske, 5 sveitsiske, 2 danske, 1 hollandsk og 1 fransk!! 200 brødre overvar møtet (gradpassering med norsk og tysk tale) som sterkt understreket Ordenens internasjonale karakter. Et synlig og kjært minne fra dette unike besøk henger i vår selskapsalong, et vakkert treskjærerarbeid som symboliserer Den Barmhjertige Samaritan, overrakt på vegne av de gjestende loger av Obermeister Tietgen fra Loge Nordalbingia i Neumunster.

I 1975 ble det tatt et viktig initiativ. Logen etablerte sitt arbeid for SOS-barnebyer ved å opprette såkalte fadderskap for barn som ofte var både hjemløse og foreldreløse. Dette initiativ og senere innsats var helt i tråd med vår Ordens budord og logens tradisjoner. Det er barna som skal overta verden etter oss. Hvis ikke de gis kjærlighet og omtanke, kan vi ikke forvente at den kommende verden skal styres med kjærlighet og omtanke.

Vårt første fadderbarn var en indisk pike på 11 år. Etterhvert har logen øket sine fadderskap til 4. Et fint trekk ved vårt forhold til disse barna er at noen av logens brødre har brev-vekslet med dem i alle disse år, og gjort fadderskapet til noe langt mer enn en økonomisk hjelp. Logens nevnd for SOS-barnebyer kom til for å ta seg av alt arbeid med fadderbarna. Det økonomiske fundament for hjelpen ble ytterligere sikret ved opprettelsen av Loge Kongshaugs Fond for SOS-barnebyer, med vedtekter godkjent av Storlogen.

Året 1992 ble for vår loge og for Ordenen et historisk år ! Som kjent har Odd Fellow-brødre alltid hevdet at vår humanitære hjelp skal komme fra oss selv, og at vi skal gå «stille i dørene» med den hjelp vi yter. I 1992 ble det av brødre fra Loge Kongshaug utarbeidet et konsept for en offentlig aksjon til inntekt for bygging av nye barnebyer i de baltiske land. Etter at dette prosjekt var godkjent av Storlogen, ble logene Færder og Verdande invitert til å delta i aksjonen. Sammen med den lokale representanten for SOS-barnebyer ble så aksjonen igangsatt og gjennomført i løpet av perioden mai-august. Med så mange entusiastiske deltakere ble resultatet storartet. Det kom inn kr.217.000 ! Aksjonen vakte stor oppmerksomhet både i Storlogen og utover landet forøvrig. Beløpet ble overlevert Stiftelsen for SOS-barnebyer ved en høytidelighet i våre logelokaler i september. Senere ble Odd Fellow-logene i Sandefjord overrakt SOS-barnebyers Hedersbevis for 1992 i nærvær av byens ordfører og representanter for logene.

Denne aksjonen har utvilsomt i ordenssammenheng skapt presedens for offentlige aksjoner. På denne måte vil vårt arbeid for å hjelpe trengende bli bedre forstått og påskjønnnet av samfunnet, og vil på sikt også gagne vårt rekrutteringsarbeid. Det er all grunn for logene til å takke initiativtakerne for dette nyskapende tiltak, - et tiltak som gjorde oss stolte av å tilhøre Loge nr.15 Kongshaug.